

Slovenské voľby 2020: niekoľko faktov a postrehov

- Redakce CZ24 News | 2. března 2020

SLOVENSKO: Nestály a excentrický politický samorast uštedril nepriateľom a konkurentom masaker na dvoch frontoch. Poslal do minulosti súčasnú koalíciu a vydobyl si dominantné postavenie na opačnej strane barikády.

Víťazstvo Igora Matoviča logicky znamená porážku Roberta Fica, Bélu Bugára a Andreja Danka. Jeho úspešné ťaženie sa odohralo aj na úkor Richarda Sulíka, Andreja Kisku, Michala Trubana, Miroslava Beblavého a Alojza Hlinu. Igor Matovič porazil odchádzajúcu vládnu koalíciu aj veľkú časť opozície a do veľkej miery prekreslil slovenskú politickú mapu.

Už hrajú záverečnú

Róbert Fico odchádza do opozície. V tejto úlohe už bol viackrát či už v súboji s Vladimírom Mečiarom, neskôr Mikulášom Dzurindom a napokon Ivetou Radičovou. Na opozičnú prácu má nespochybniteľný talent. Otázne je len to, či po viac ako 25 rokoch vo vrcholovej politike a zaslúžených i nezaslúžených bilagoch utržených v priebehu troch vládnych mandátov bude mať dostatok elánu, síl a kredibility na to, aby bol v očiach verejnosti dôveryhodným vodcom opozície. Róbert Fico má predpoklady na to, aby napodobnil mytologického Fénixa, ale aj Vladimíra Mečiara, ktorý v opozícii chradol, upadal, až napokon úplne odišiel, aj keď tesne predtým, práve s dnes predsedom Smeru, štyri roky povládal. Nemožno vylúčiť, že štafetu v strane prevezme Peter Pellegrini. Tomu však chýba talent a presvedčivosť súčasného predsedu, a preto sú aktuálne vyhliadky Smeru do strednodobej budúcnosti otázne.

Béla Bugár po tridsiatich a Andrej Danko po štyroch rokoch ostali pred prahom parlamentu. Môžu naňho existovať rôzne názory, no je neodškriepiteľným faktom, že Béla Bugár patril k najskúsenejším parlamentným politikom. V čase nestability a konfliktov bol jedným z mála, kto dokázal nielen svoju stranu, ale aj celý parlament navigovať rozbúrenými vodami, dodržiaval dohody a počas troch dekád pôsobenia vo vrcholovej politike sa vyvinul z reprezentanta národnostnej menšiny na politika so schopnosťou osloviť aj väčšinových Slovákov. Príbeh Andreja Danka je úplným protikladom. Tak ako rýchlo začal, náhle aj zhasol. Nevyspytateľný predseda parlamentu nemal prakticky žiaden politický talent, a teda ani predpoklady na dlhodobé pôsobenie vo verejnom živote. Napriek tomu značka SNS ešte nemusí byť úplne stratená. Napraviť škody napáchané odchádzajúcim Andrejom Dankom môže iba politický titan alebo charizmatický rozprávač povedzme formátu Igora Matoviča. Takého v radoch národnárov zatiaľ nevidieť.

Fatálna chyba PS/Spolu

Niet pochýb o tom, že úctyhodný výsledok OĽaNO je tak prekvapivý, ako aj fenomenálny. Napriek tomu nie je jedinou kuriozitou parlamentných volieb 2020. Tragicky komickou a komicky tragickou udalosťou je výkon koalície Progresívneho Slovenska a Spolu. Politickému amatérovi Michalovi Trubanovi nemožno zazlievať, že urobil to, na čo nemal matador Miroslav Beblavý, pohybujúci sa v politike od roku 1998, pomyslieť ani v stave ťažkej ebriety. Ak sa dve mimoparlamentné strany bez charizmatického lídra zúčastnia volieb v koalíčnom formáte, páchajú samovraždu. Spolok Miroslava Beblavého mal jednoducho ísť do volieb na kandidátke PS a tým by boli riziká prepadnutia nezanedbateľného počtu hlasov eliminované na minimum. Ťažko povedať, čo si dámy a páni z PS/Spolu mysleli a na čo mysleli, keď si dobrovoľne zvýšili volebné kvórum o dve percentná. V

každom prípade mysleli veľmi zle a tak aj dopadli.

Jednou vecou je strategická chyba PS/Spolu, druhou je okolnosť, že ich 6,96 percenta je dostatočne jasnou voličskou odpoveďou na to, aký je na Slovensku dopyt po programovej a personálnej ponuke, akú predstavila najmä silnejšia strana tejto koalície. Bývalá podpredsedníčka PS Zuzana Čaputová naďalej ostáva v prezidentskom paláci, čo strane dáva akú – takú nádej na prítomnosť v médiách a vo verejnom priestore. Veľkou otázkou však ostáva, či po debakli bude mať PS dostatok motivácie a sebavedomia na zmysluplnú a efektívnu mimoparlamentnú existenciu s nádejou, že o štyri roky (a možno aj o niečo skôr) to možno vyjde.

Reálny obraz Andreja Kisku

Netreba osobitne zvýrazňovať malú presvedčivosť výsledkov SaS a Za ľudí. Dlhotrvalé turbulencie a medziludské rozpory v strane Richarda Sulíka zákonite viedli k úpadku. Na druhej strane je očividné, že aj keď stranu opustili viaceré hlasné figúry, osoba predsedu SaS je pre mnohých pravicových voličov ešte stále dostatočne silným magnetom, aby sa strana dostala do parlamentu.

Vzhľadom na to, že Za ľudí do volieb viedol bývalý prezident Andrej Kiska, záverečný účet pre jeho subjekt, prinajmenšom z pohľadu počtu získaných hlasov, je ešte potupnejší ako v prípade koalície PS/Spolu. Výsledok Andreja Kisku je nielen exaktným vyjadrením jeho výtlaku, ale aj vysvedčením propagandistickej práce viacerých médií. Boli to médiá, kto portrétoval bývalého prezidenta ako skutočného štátnika a človeka s nespochybniteľnou integritou. V priebehu kampane sa ukázalo, že Andrej Kiska nemá ani politický talent, ani prirodzenú charizmu, ani štátnické schopnosti, čo by bol menší problém. Vysvitlo však, že zvesti o nečestných obchodoch s pozemkami pod Tatrami nie sú zlomyselným ohováraním, ale majú reálny základ. Médiá takzvaného hlavného prúdu pred tým dlhodobo privierali oči, maľovali verejnosti nereálny, hagiografický obraz Andreja Kisku, ktorý sa po piatich či šiestich rokoch manipulácií rozpadol.

Tajfún Igora Matoviča ustáli s relatívne najmenšími stratami Marian Kotleba a Boris Kollár. Netreba však zabúdať na to, že v prípade LSNS sa takisto nenaplnil jej predpokladaný potenciál. Je vysoko pravdepodobné, že viacerí voliči Mariana Kotlebu, čo nepatrili k jeho tvrdému jadru, sa pri záverečnom rozhodovaní priklonili buď k inej národnej strane, alebo sa nechali uniesť silnejúcim prúdom OĽaNO. Z tejto perspektívy je preto potrebné myslieť aj na to, že mnohé (ak nie väčšina) hlasy pre stranu Igora Matoviča majú protestnú povahu, čo nie je žiadnym prekvapením, avšak ešte sa nestalo, že by takýto typ strany vyhral parlamentné voľby.

Boris Kollár, jeho širšia rodina a priatelia viac než menej obhájili svoje pozície a zdá sa, že táto strana si vybudovala aspoň nateraz stabilné postavenie v časti konzervatívneho spektra. Na tomto poli však čelí pomerne silnej konkurencii, čoho dôkazom je predovšetkým víťazné OĽaNO. Mimochodom, zloženie nového parlamentu je mimoriadne konzervatívne. A to aj napriek tomu, že médiá hlavného prúdu – očividne v rozpore s videním väčšiny obyvateľstva – propagujú liberálnu ideológiu. Toto je ďalší výsledok volieb, ktorý vystavuje vysvedčenie nielen straníckym agendám, ale aj schopnosti slovenských novinárov reflektovať politickú a spoločenskú realitu.

Neznáma Igor Matovič

Zákon zachovania energie má analógiu aj v politike. Keď niekde ubudli opozičné hlasy, museli inde pribudnúť. A keďže prieskumy ukázali, že pre väčšinu opozične naladených voličov je druhou voľbou OĽaNO a táto pôvodná potencialita sa napokon v kritickom množstve prípadov pretavila do reality, jasným a nespochybniteľným víťazom volieb sa stal Igor Matovič. Aj preto napríklad ostali mimo parlamentu Alojz Hlina a ním kolonizované KDĽK a Andrej Kiska a jeho „zaľudia“ tomuto osudu unikli len o symbolický chlp.

Nestály a excentrický politický samorast uštedril nepriateľom a konkurentom masaker na dvoch frontoch. Poslal do minulosti súčasnú koalíciu a vydobyl si dominantné postavenie na opačnej strane barikády. Z tohto pohľadu sa na Slovensku možno zrodila nová politická hviezda. Či je to však naozaj stálica alebo ide len o dočasné oslepenie žiarou meteoritu, ukáže čas. Igor Matovič má totiž veľký talent získať si pozornosť, no rovnako má nadanie deštruovať a v tejto chvíli si netrúfame odhadnúť, ktorá z týchto schopností v dlhodobom horizonte preváži.